

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Wednesday, January 14, 1981

Nr. 9

PATARIA RUOSTIS GINTI PERSIJOS ILANKA

LENKIJOS ŪKININKAI IR DARBININKAI VĖL GRASINA STREIKUOTI

REIKALAUJA PASITARIMŲ SU VYRIAUSYBĖS ATSTOVAIS

VARSUVA. — Lenkijoje yra penki milijonai privačių ūkininkų. Jų atstovai grasina streiku, jei vyriausybė neatsisakys atsakingos delegacijos iki antradienio vidurdienio tartis dėl nepriklausomos ūkininkų unijos įsteigimo. Priešingu atveju atstovai žadėjo trečiadienį pradėti streiką.

Provincijos Solidarumo streikavimo komitetas Rzeszau mieste paskelbė, kad vyriausybės komisija numatyta laiku tartis neatvyko, todėl trečiadienį 2 val. popietį kai kuriose Lenkijos darbovietėse skelbiamas įspėjamasis streikas. Tačiau Solidarumo centras įsakė šios srities darbininkams būti pasiruošus streikui, bet dirbti sąžiningai ir taikiai iki penktadienio, laukiant su ūkininkų atstovų delegacijos, pirmininkaujamos premjero pavaduotojo. Tuo tarpu paskelbta žinia, kad kompartijos sekretorius Stanisław Kania bus prie Baltijos jūros atidaryti naują naftos šaltinį, o premjeras Josef Piłsudski ir jo pavaduotojas Mieczysław Jagielski bus užimti kitais reikalais.

Solidarumo vadovas Lech Wałęsa su žmona pirmadienį atvyko į Varšuvą. Antradienio rytą jie išskrenda į Romą. Jų delegacijoje yra 14 asmenų, daugiausia Solidarumo vadovų bei pareigūnų. Delegaciją priims privatiems pokalbiams popiežius Jonas Paulius II.

PAGEIDAUJA SANTYKIŲ PAGERĖJIMO

TAIPEI, Taiwanas. — Chicago Sun-Times korespondentas Paul Galloway kalbėjo su Taiwanu premjeru Sun Yun Suan. Sun 1967 metais buvo komuni-kacijos ministru, 1969 m. buvo paskirtas Ekonominio reikalų ministru. Savo projektais panaikino kilusią recesiją. 1977 metais Chiang Kai-shek sūnus Chiang Ching-kuo jį paskyrė premjeru.

Premjeras Sun pareiškė, jog tikisi, kad Ronald Reaganui esant JAV prezidentu, abiejų kraštų ekonominiai ir politiniai santykiai pagerės iki normalaus, laipsnio. Dabartinė JAV pozicija žymiai pakenkė Taiwanui tarptautinėje plotmėje.

— Portugalijoje sudarytas naujas ministrų kabinetas iš 17 narių. Premjeras Pinto Balse-mao, 43 metų osialdemokratas. Jis vadovaus trijų partijų koalicijai.

KALENDORĖLIS

Sausio 14: Laimis, Laima, Aukšė, Dabonė, Žibas.

Saulė teka 7:16, leidžiasi 4:44. Oras ne toks šaltas, sniegas.

REKORDINIAI ŠALČIAI AMERIKOJ IR EUROPOJ

Praeitą savaitę Ameriką užklupo šalčių banga. Ypač buvo šalta rytinėse valstijose. Šalčiai sutrukdė naftos pramonę. Lowell, Mass., meras Robert McGuire įsakė uždaryti mokyklas ir ragino uždaryti biznio institucijas dėl naftos bei jos produktų trūkumo.

Bijoma, kad šalčiai gali pakenkti Floridos vaisiams. Miami Beach temperatūra nukrito iki 39 laipsnių, o Daytona Beach termometras rodė 28 laipsnius Fahrenheito.

PAGROBTA MAŠINA SU MILIJONU DOLERIŲ

DETROITAS. — Pirmadienį Livonijos priemiestyje nežinomas asmuo pagrobė šarvuotą automobilį su nemažiau vieno milijono dolerių grynų pinigų. Šoferis nesužeistas, bet yra išgąsčio priepuolio padėtyje.

Mašina ir surakintomis rankomis šoferis rasta vienos dirbtuvės aikštėje, Redford Township priemiestyje.

— Maskvoje suimtas geologas Feliksas Serebriovs. Jo bute KGB darė kratą, išnešė daug knygų ir raštų. Serebriovs seniai kovoja už žmogaus teises ir yra buvęs vienerius metus Sovietų darbo lageruose. Jis priklauso grupei, prižiūrinčiai Hel-sinkio susitarimų vykdymą. Jis domėjosi, kaip Sovietų valdžia piktnaudžiauja psichiatrinės ligoninės politinių priešų persekiojimui.

— Keturi kubiečiai, skridami iš Maskvos į Havaną, pabėgo iš lėktuvo Portugalijos sostinėje Lisabonoje ir paprašė tremtinių teisių. Jie yra du inžinieriai, gydytojas ir fechtavimo sporto treneris.

— Staiga užšalusį Illinois upę užklupo plaukiančius laivus ir jų judėjimą.

Vasario mėnesį čikagiečiai pagerbs skerdyklų apylinkėje gimusį sportininką Ed. Moose Krause (Kraučius).

Keliose Floridos vietose vakar iškrito daug sniego ir sugadino pavasarinį vaisių ir daržovių žiedus.

KINJOJE, KAIP ITALIJOJE, MASKVINIAI GRIEBIASI TERORO VEIKSMŲ

SANCHAJUJE IR KITOSE VIETOSE MASKVINIAI ISSPROGDIŲ KELIAS VALDŽIOS ĮSTAIGAS

PEKINAS, Kinija. — Maskvai ištikimi Kinijos komunistai labai nepatenkinti vicepremjero Teng Hsiao-pingio, kariuomenės vadų ir partijos narių pravedomis reformomis ir dideliu žingsniu į Kinijos sudemokratinizavimą.

Pats Mao Cetungas ir keli kiti Kinijos komunistų partijos politinio komiteto nariai ėmėsi didelių ekonominių reformų, ko-kias Stalinas buvo pravedęs Rusijoje, bet jiems nepavyko. Ilgametis Kinijos premjeras Čou En-lajus ir kiti buvo priešingi didelėms žudynėms ir planuojamoms žiaurioms reformoms. Čou En-lajus savo pavaduotojų pasikvietė Teng Hsiao-pingą.

Mao Cetungui mirus ir Tengui sugrįžus į vyriausybę, padaryti pertvarkymai ne tik kariuomenės vadovybėje, bet ir partijos nuotakos pasikeitė. Komunistų partijos dauguma pasisakė prieš reformas. Teismas davė galutinį smūgį maskviniams. Antradienį maskvinės linijos šalininkai Sanchajuje išsprogino kelias valdžios įstaigas. Jie reikalavo paleisti Džianga King, Mao Cetungo našlę, ir leisti komunistams veikti pagal "kultūrinės revoliucijos" dėsnius. Vyriausybė suėmė daugybę maskvinių komunistų. Jiems bus suruošti teismai už namų griovimą.

Hua Guofengas pareiškė, kad jis nieko bendro neturi su teroristais, vartojančiais Italijos komunistų metodus. Jis patarė visiems gaminti daugiau prekių ir užmirti Maskvą.

PRATĖSĖ KALĖJIMŲ VIRSININKO GYVYBĘ

ROMA, Italija. — Raudonojo brigados nariai antradienio rytą pranešė Giovanni D'Urso gimėnams, kad gyvybė jam dar viena diena praeis. Teroristai reikalauja stambios sumos pinigų, jeigu šima jiems nepasiskirs jau anksčiau reikalaujos.

Pradžioje Italijos komunistai gynėsi nuo teroristų. Jie tvirtino, kad komunistų partija nieko bendro neturi su Raudonosios brigados organizacija. Jie atsakydavo padėti suimtiems tos brigados nariams. Bet policijai pavyko išaiškinti visą eilę teroristų, dirbusių Milano apylinkėje. Keli pradėjo "giedoti". Jie apgailestauja, kad ėmėsi teroro veiksmų. Komunistai jiems buvo prižadėję pagalbą. Romoje suimta 40 Raudonosios brigados teroristų. Suimta ir pora veiklesnių.

AMERIKAI PADARĖ \$45 MILIJONUS NUOSTOLIŲ

SAN JUAN, Puerto Rico. — Iki šio momento neišaiškinti asmenys Muniz oro bazėje išsprogino astuonis A-7d Corsair sprausminius lėktuvus, vieną F-104 lėktuvą ir dar du kitus sugadino.

Lėktuvus piktadarių išsprogino laikraščio mechanizmo užtaisymais bombomis. Matyti, kad vertingi lėktuvai nebuvo tinkamai saugojami, jeigu žmonės galėjo prie jų prieiti, pastatyti bombas ir dingti.

Trys bombos iš dviejų lėktuvų buvo pašalintos nesproguosios. Galimas daiktas, kad specialistai pajėgs išaiškinti, kas minėtas bombas galėjo pagaminti. Ne tik Puerto Rico, bet ir kariškoji Amerikos policija atidžiai bando susekti, kokius užsimojimus šie teroristai turi.

— Popiežius Jonas Paulius II priėmė evangelistą Billy Graham ir su juo kalbėjosi įvairiais klausimais, paliečiant ir dabartinę padėtį Lenkijoje.

— Iš Salvadoro maistinininkai jūromis bėga į kaimynines valstybes. Kubiečiai bėga namo.

— Indijos premjerė Indira Gandhi pareiškė, kad ji norėtų baigti nesusipratimus su amerikiečiais. Jai nepatiko paskutiniai pokalbiai su Brežnevu.

— skaudžiai nubausti. Jeigu FBI dokumentuose nebus nieko nusikalstamo, tai jie tada gali panaikinti iki šio momento paskelbtus sprendimus.

Teisėjas Pratt žino, kad ne-teisėtomis priemonėmis negalima nusikaltėlių hausti. Vėliau jis yra pasirašęs tuos visus dokumentus atiduoti Teisingumo sekretoriui.

Keturi Atstovų Rūmų nariai paėmė po \$50,000 kyšį už pas-tangas gauti vizą ir kitas privilegijas tariniams turtingiems arabams, kurie iš tikrųjų buvo FBI agentai. Pinigus jie gavo, bet vėliau už kyšį turėjo aiškinti, kaip buvo atitinkamai nubausti.

JASIR ARAFATO GRUPE GENEROLAS VADINA TERORISTŲ GAUJA

GEN. HAIG NEMANO, KAD REIKETŲ TUOJAU SIŪSTI AMERIKOS KARO JĖGAS

WASHINGTON, D.C. — JAV privalo būti pasiruošusios ginti Persijos įlankos vandenį, — pareiškė gen. Aleksandras Haig, kai pirmadienį pats Senato užsienio komiteto pirmininkas sen. Charles Percy jį užklauso. Tuo-jau pat gen. Haig pridėjo: — Jeigu būtų reikalo, tai JAV privalo būti pasiruošusios vienos ginti Persijos įlankos vandenį, JAV negali leisti, kad būtų sutrukdytos tokios svarbios susisiekimo linijos.

Gen. Haig dar paaiškino, kad prez. Carteris sustiprino Persijos įlankos susisiekimo apsaugas, bet šiandien to neužtenka. Šiandien reikia tas apsaugas toliau stiprinti.

Gen. Haig pastebėjo, kad jis nepritaria seniai paskelbtoms mintims, kad reikia dabar, tuo-jau sustiprinti JAV pozicijas Persijos įlankos vandenyse ir Raudonojo jūroje.

Matyti, kad gen. Haig turėjo galvoje dr. Henry Kissingerio kelionę į Egiptą, Somalią, Izraelį ir Saudi Arabiją ir vėl Izraelį. Po kiekvienos kelionės dr. Kissingeris aiškino, kur ir kaip reiki-tų sustiprinti JAV karą jėgas, kad būtų išlaikyta lygybė. Da-bar rusai įsijusiprino Angoloje, Etiopijoje, Pietų Jemene ir kitose vietose. Jėgų lygybą išlaikyti, užtektų amerikiečiams pasiginti karo jėgų į Artimuosius Rytus. Kissingeris vyko į Artimuosius Rytus Ronald Reagano siūnimu. Gal tas buvo padaryta su gen. Haig žinia, bet iš pareiškimo Senato komitetui atrodė, kad gen. Haig nepritarė dr. Kissingerio "lygybės" teorijai.

Generolas Haig daugiau žino, negu Senato užsienio komiteto nariai. Jei jis pasakė, kad JAV vienos privalo ginti JAV ir Šiaurės Atlanto Sąjungos valstybių teises Persijos įlankoje, tai jis, žino, kad JAV vienos gali tas teises ginti. Amerikos karys, kuris supranta karių pareigas ir pajėgumą, niekuomet nepareigos karių atlikti tokius karo veiksmus, kurių kariai nepajėgia. Generolas Haig vadovavo kovoms ir žino, kad karo vadas negali siūsti karių į kovą, jeigu jis nėra įsitikinęs, kad kariai turi priemones ir gali priešą įveikti.

Gen. Haig priminė Senato užsienio komitetui, kad Amerika turi ruošti Persijos įlankos susisiekimui ginti. Jis žino, kad amerikiečiai vieni gali amerikiečių ir kitų laisvojo pasaulio tautų teises ginti. Reikia tikrai, kad jie pasiruošę.

Pirmadienį padarytame ap-klausinėjime gen. Haig pareiškė, kad jis nevengsias vartoti atomo jėgas. Gen. Haig pabrėžė Senato komiteto nariams, kad atomo jėga yra labai galinga, kad visi dar nežino tikrosios josios galios, bet kariai turi nuotoką. Amerika tą galią turi. Ne visi amerikiečiai žino atomo pajėgumą karo metu. Bet generolas Haig pareiškė, kad jis nėra vienas iš tų kariškių, kuris vengs atomo energijos vartoti karo metu. Jis aiškiai pasakė, kad atomo energiją jis varto-siąs.

Sitas gen. Haig pareiškimas ap-rimino Senato komiteto narius. Jie yra įsitikinę, kad gen. Haig tiks Valstybės sekretoriaus pareigoms, nes jo žinių lobynas yra didelis ir gali būti naudingas kraštui.

Gen. Aleksandras Haig, liu-dydamas Senato užsienio ko-mitetui, pareiškė, kad JAV privalo ruošti ginti Persijos vandenimis visokį susisiekimą. Jei kitos valstybės nenorės tų teisių ginti, tai JAV vienos privalės tas tei-ses visiemis apginti.

Gen. Aleksandras Haig, liu-dydamas Senato užsienio ko-mitetui, pareiškė, kad JAV privalo ruošti ginti Persijos vandenimis visokį susisiekimą. Jei kitos valstybės nenorės tų teisių ginti, tai JAV vienos privalės tas tei-ses visiemis apginti.

MODERNI MOZAIKA IR MAGARYČIOS

Daktas RIMAS KERIMAVICIUS

Gražiausia marti

(Lietuviška pasakėlė)

Trys jaunikaitiai, vieno tėvo sūnūs, sumanė vesti. Tėvas padavė jiems po svaigoką ir tarė: — Visi trys šaukite, į kur kur s norite. Kur kurio strėlė nukris, tenai bus jo pati. Nuvykę sile ir parsivešite sau pačias, o man marčias. Kurio pati bus gražiausia ir kurios pyragai bus gardžiausi, tam aš paliksiu daugiau savo turtų.

Visi trys šovė. Vyriausiojo strėlė nukrito į dvarą, jaunesniojo — į kitą dvarą, o jauniausiojo — į miškę.

Vyresnieji broliai nuvyko į tuos dvarus ir rado sau gražias pačias.

Jauniausias tėvo sūnus nuėjo į miškę ir rado ant kaimo tupinčią varlę. Jaunuolis nesumanė ką daryti. Negi jis varlę sau už pačią parsives? Štai kokia jo laimė!

— Nežinau, jaunuoli, ką su manim daryti? — išgirdo jis balsą.

— Nežinau, — atsakė jaunuolis.

— Jeigu manęs klausysi, — tarė varlė, — nesigailėsi.

— Galiu ir paklausti.

— Tai link mane su savim ir eik, — pasakė varlė.

Jaunuolis paėmė varlę ant delno, o ji žūri į jį tokiomis meilonišiais akimis.

— Nuoėjo jiedu per mišką. Priėjo namelį.

— Tai mano gyvenimas, — pasakė varlė.

Abudu įėjo į vidų. Jaunuolis padėjo varlę ant lango.

— Čia, jaunuoli, nakvosiu, — tarė varlė. — O rytoj bus padaryta, kas reikia.

Atsigulė jaunikaitis į minkštą palatą, o širdis nerami — reikėjo jam čia su ta varle prasi-dėti. Bet prižadėjo jį klausyti tai žodį tesės.

Rytą varlė smarkiai pasipurtė ir garsiai sukvarkstė. Tuojau atsirado devynios gražios mergelės ir ėmė kepti pyragus.

Varlė antrą kartą pasipurtė ir sukvarkstė. Prie namelio privažiavo karieta su keturiomis pa-mergėmis.

Varlė trečią kartą pasipurtė ir sukvarkstė, ir pavirto nepa-prastai gražia mergele.

Kepėjos išnešė pyragus į ka-rietą. Mergelės ištiesė baltą ran-kelę ir tarė savo svečui:

— Jei aš tau patinku, važiuo-kiva pas tavo tėvą.

Tėvas išėjo pasitikti, pažiūrė-jo į jauna, paragavo jos py-ragų ir sako:

ISGARUOS

Ponas Sigutis ir Troškūnas
Stebi Zarą vakaruos;
Zara, — sako ponas Dūmas,
Ryto rūkų išgaruos...

Rytuose liks Troškūnas Dūmas
Su Dainora Garsyte.
Daugiapavardžių Troškūnu
Ir Putre Pašilyte...

K. Priekabėnas

ISRUGOS

Mielos sesės, pasiduodam —
Jums suteikiu tą pagūdą.
Lygias teises atiduodam
Ir tą darbą — sunkų, juodą.

Mano tėviškėlė stovi
Tarp Rytų ir Vakarų;
Du grobikai susitarę
Pikšė iš visų jėgų.

Patsikūnų veidas
Greitai išryškėjo,
Kai mūs' išsivijo
Skaldyti pradėjo.

Kviklys vis "Drauge" blefuoja,
Pečkuraitis "Aiduose",
O "Akiračius" Pelenis
Staug' kaip vilkas dauose...

Taip kaip erkių priperėjo
Maskva raudonų piliečių;
Nei pasaulis netikėjo
Susilaukti tokį spiečių!

Samas žino savo svorį,
Ruskis savo "vogą".
Jankis kai paspaus mygtuką,
Ruskis šauks "trivoga"!

Prof. Činčibieras

Cenzūra

Policininkas: — Jūsų rašinė-je, ponas viršininkas, yra valdi-ninkas Spurga, kuris darbo me-tu švilpauja. Jis, tur būt, pri-klauso kairiajai ar dešiniajai opozicijai ir švilpaujamas ar tik nepajuokia dabartinę valdžią?

Magaryčios

Alimonija yra vieno as-mens mokestis už dviejų asme-nų padarytą klaidą.

Aktorė Lynn Redgrave pa-reiškė, kad sekancią vasarą ji savo šunis žada leisti į stovy-klą, o vaikus — į pakiusmuk mokyklą.

Man juokinga, kai moky-tojas pasako juoką ir niekas ne-sijuokia. — pareiškė K. Donelai-čio mokyklos mokėnė iš kraštyje Pirmieji Zingsniai".

Iš sostinės atėjo žinia, kad du sporto mėgėjai sėkmingai pa-vogė iš krautuvės begimo kos-tiumus ir jau bėgo laukan. bet atsimusę į krautuvės stiklines duris ir buvo areštuoti.

Gali lenkai pasitikti savi-mi. Deivui, bet tikrai ne Ameri-ka. — b.kv., Draugo 6 nr. veda-masis.

Pirmosios bolševikų okupa-cijos metu žmonės sudėjo šį ke-tureilį:

Stalins maišą nesė,
Leninas atr šo.
Užtat Lietuvoje
Ubagų priviso.

S. Pašilyte

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Sveikas, tėve!

— Sveikas, Maiki. Mudum jau vienais metais senesni. Nesu-prantu, kodėl žmonės taip laukia Naujų Metų ir triukšmauja, kaip padūkę. O aš Naujų Metų ne-laukiu, man ir taip per daug pri-sikrovė ant kupros, kad net sun-ku panešiti... Kurgi tu, Maiki, sutikai metus?

— Aš buvau namie. Kalėdinę spaudą peržiūrėjau, pasilsėjau ir nuėjau gulti.

— Tai gerai, vaike. Geriau skaityti, negu karčiameje su gir-tais tautiečiais apie politiką gin-čytis.

— O kaip tu sutikai Naujuo-sius Metus, tėve?

— Žinai, Maiki, trumpai papa-sakosiu savo istoriją. Kaip pa-prastai. Andriejaus taverioje iš-gėrėme po čierką, kitą ir aš tru-putį prisnūdau. Sapnavau savo jaunystėje praleistas šviesiausias dienas. Amerikoje mes visi tik eiliniai žmonės. Girdėjau pasa-kojant, kad Lietuvoje buvę ge-riai: taip gerai, kad visą gyve-nimą negali užmiršti. Kauno Ramovė generalai, aukštieji ka-rininkai su medaliais ant mun-dierių, apsirėnę žibantiomis uni-formomis, su kardais prie šono. Šokdavę su ministerienėmis val-sus, sukritinius. Amerikoje Nau-juosius Metus sutinkant, tik šuo ieloje suloja. kai mieste pasi-girsta triukšmas.

— Idomu, tėve. Pasakok to-liau savo išpūdžius.

— Atsbudęs taverioje, nuo vieno karšto vadoکو vos mušti negavau. Jis sako, kad turi bū-ti viena katalikiška partija, vie-na bendruomenė, viena meno ga-lerija ir tik vienas frontininkų frontas po vienu stogu. Aš jam pasakiau, kad jeigu būtų tik vie-na partija, tai būtų tos partijos diktatūra, tokia, kaip Sovietų Sąjungoje. Amerikoje demokra-tijos nėra kvapo neliktų. O jis man atšovė: — Tada nebūtų pešty-nių ir būtų vienybė. AITas ir

VLIKas atgyveno ir paseno, su-pranti? Aš atskirtau: — Ar tu manai, kad viena partija bus tik "viena"? Po kiek laiko iš vienos partijos pasidarytų kelios parti-jos. Faktai duria į akis, kai iš vienos LB pasidarė dvi bend-ruomenės, iš vienos Čiurlionio Galerijos — vėl dvi. Tada jis ne-turėdamas ką sakyti, paraudo, kaip virtas vėžys ir norėjo duo-ti man į žandą, bet jo draugas jį sulaukė...

— Gerai, tėve, kad supranti mūsų politinių veikėjų aistras. Geriau ir profesorius negalėtų pasakyti. Bet papasakok dar, ko-kias Naujųjų Metų perspektyvas numatei. Gal kokią rezoliuciją padarei, pasižadėjai būti geru žmogum, stipriu patriotu?

— Tu, Maiki, mano jausmus užgauni, taip sakydamas. Ar aš kieno arklį pavogiau, ar ką?

— Nėpyk, tėve, Aš negi tau vienam taip pasakiau. Visi pa-sižada atsikratyti blogais įpro-čiais, o vis dėlto daro tą patį, ką pirmiau darė.

— Aš tau atleidžiu. Bet pasa-kyk, Maiki, Ar dar galima pasi-daryti milijonierium?

— Kodėl klausai tokių dalykų, ko aš negaliu tau teigiamai atsak-tyti. Darbininkas žmogus nega-li praturtėti. Ar kas praturtėjo sunkiai dirbdamas, žinai, South Bostono cukrinėje, arba Chica-gos marmaliejėje? Žmonės susi-kauna milijonus kitokiais bū-dais, — šmugeliu, gemblieriavi-mu, narkotikais arba sporto rung-tynėmis. Pav. Amerikos jaunim-a pavergė rock-d-roll muzika. Trankios muzikos vadas John Lennon susikrovė daugiau, kaip 200 milijonų dolerių ir paliko japoninei našlei. O kiek nuo to-kios muzikos kurčių paliks?... Apie tokius abstrakčius dalykus neverta nė kalbėti, tėve.

— Na, tai kitą kartą pakalbė-sime apie ką kitą. Gudbai, Mai-ki.

DARBSTI MEŠKA

Meška, patyrus, kad kaimietis lenkia vis lankus Ir juos parduoda už pinigų gražius (O jiems išlenkti reik kantrybės ir daug laiko), Sumanė imtis darbo, kuris kaimietį tą išlaiko.

Meška į mišką nuskubėjo, Kur laužomi medeliai traskėjo ir pyškėjo

Ir garsą tą visi toli girdėjo.

Lankstų medelių krūvas jinai sudėjo, Bet nesugebėjo sulenkti nei vieno lanko.

Štai ji kaimietį tą aplanko

Ir sako: — "Medelius laužyt tai aš moku, Bet kas iš to, kažko man stoka;

Nei vieno lanko nepadariau, Nors visą pusdienį miške prakaitavau.

Sakyk gi, ką aš darau klaidingai".

Kaimietis tarė: — "Tu dirbi neprotingai; Nors daug medelių sunaudoji;

Bet tai niekis, jei kantrybės ir proto tu stokoji".

(V. Petraitis, Pasakėčios, 217 psl., kaina \$3.)

Ekonomijos režimas

Kaip ekonomijos režimas kituose miestuose vyksta, aš, draugai, nežinau.

O štai Borisovo mieste šis režimas labai naudingai pasirodė.

Per vieną trumputę žiemą vienoje tikrai mūsų is-taigoje septyni sieksniai eglinių malkų sutaupyta. Ko geriau!

Dešimtis šitokios ekonomijos metų — šitai vis dėl-to dešimt kubų. O per šimtą metų tris barkas (baido-kus) galima laisvai sutaupyti. Po tūkstančio tokios ekonomijos metų galima bus iš viso malkų prekyba verstis.

Kodėl šitoki pelningą režimą anksčiau į apyvartą neleido? Ot tatau gaila! O ši patį mes pradėjo-me rudenio.

Ir ko tiktai liaudis anksčiau begalvojo?

Mūsų ūkvaizdis — savas berniokas. Apie viską su mumis tariasi ir kalba, kaip su giminėmis. Dargi papi-rosus, kalės vaikas, šaudo.

Taigi ateina kažkaip šis prievaizda ir pa-skelbia:

Na, bernuželiai, šitai prasidėjo... Įsitempkite! Ką nors čia taupykite...

O kaip ir ką taupyti — nėra žinios. Ėmėme mes šnekėti, iš ko taupyti. Ar buhalterui, pražilusiam vel-niui, ar ką nesumokėt, ar kitaip kaip dar.

Prievaizdas sako:

— Buhalterui, vaikelui, nemokėsi, tai jisai, ži-lasis velnias, čia pat į darbo saugumą nukoneveiks. Šitai nebus galima. Reikia dar ką nors sugalvoti.

Čia, dėkui jai, mūsų valytoja Niuša moterų klau-simą svarstyti pateikia.

Jei jau, — sako, — tokia tarptautinė padėtis ir iš viso vamzdis, tai, sako, galima, pavyzdžiui, išvietės ne-kūrenti. Kuriam čia galui tuščiom šakalius laidyti? Ne svetainė!

— Teisinga, — sakom, — tebūnie išvietė šaltyje. Gal būti, sieksnių septynetą sutaupysim. O kada bus vėsoka, tai šitai nei kiek ne bėda. Šaltyje publika ne-dels. Dėl to gamybinis našumas galės, atktualiai pakilti.

Taip ir įvykdėm. Liovėmės kūrenti — pradėjom ekonomiją skaičiuoti.

Iš tikrųjų, septynis sieksnius sutaupėm. Pradėjom taupyti aštuntąjį, bet čia pavasaris tėsėkė.

O, dėlto gaila!

Jeigu, galvojam, ne velnio pavasaris, dar pusę kū-bo supaupytume.

Žodžiu, pavasaris skersai mums stojo. Na, o ir sep-tynetas sieksnių, geruoku ant grindų nesimėto.

O kad kažkuris tenai vamzdis dėl šalčio pasirodė plyšęs, tai, paaiškėjo, šis vamzdis dar ciro režimo me-tais buvo įstatytas. Šitokius vamzdžius iš viso rei-kia iš šaknų rauti.

Gi šitai iki rudens visiškai laisvai be vamzdžio tesėsime. O rudenį kurį nors iš pigiausių įstatysim. Ne svetainėje!

(M. Zoščenko, Satyrinės Novelės, 200 psl., kaina \$2. gaunamos Naujienose.)

Nustebimas buvo neapsakomas, kai jiedu kažka pastebejo, ko niekad nebuvo maę...

KAILIAVERČIAI

Kai bėgo nuo raudono tvano, Lydėjo juos mirties šmėkla; O kai išbėgė atsiganė,

Jiems pasimiršo baimė ta.

Polit-vadovai kailius keičia, Palūzo jų tvirta valia,

Ir dar kitus tikėti verčia Jų propaganda nešvaria.

Tai vėl dėkoja už vergiją, Ruošia parodas, koncertus;

Vis giria, giria sovietiją, Jiems reškia vien tik "banditus".

Ir juų paslėptus tikslus.

Kai propagandos išstūjo, Iš atsistūjusių G.P.U., Tai Slovina valdžią mas. vėg Tarpe savų ir sve. anų.

Vis girdami žiauria verg. a.

Tokią baisiausią iš visų.

Net nesigėdin pav. d. g.

Mums mielu "Tėviškės" vardu.

Pamiršo savo tėv. b. br. l.

Išdeportuotus į rytus;

Didvyrio partizano rūdė

Vis giria, giria sovietiją

Vytautas Klausėnas

Svarstomas Amerikos gydytojų perteklius

Amerikos medicinos spaudoje, gydytojai ir specialiai sudaryti komitetai, svarsto kas darytina dėl ateities gydytojų pertekliaus. Dabar jau stropiai rūpinamasi, kad tas ateities gydytojų perteklius gali neigiamai atsilipti į pačius gydytojus ir į ligonines. Vieną gydytojų dalis žiūri į gydytojų perteklių teigiamai, nes jie mano, kad gydytojai turės progos daugiau pasisėsti, turės ilgesnius savaitgalius ir turės mažiau ligonių. Tuo būdu gydytojai turės daugiau laiko ligonius nuodugniau apžiūrėti ir geriau galės gydyti.

Kitu gydytojų nuomone dėl pertekliaus gydytojų yra neigiamas: jie mano, kad tarp gydytojų pasidarys nešvari konkurencija ir pakenks gydytojų etikai profesijai, dėl ko nukentės ligonių kruopštus ištyrimas ir gydymas.

Jau dabar kai kur Amerikoje yra per daug gydytojų, kurie susitelkę dideliuose miestuose, kaip tuo pačiu laiku mažuose miesteliuose, bendros praktikos gydytojų trūksta, arba visai nėra. Dabar, pagal statistiką, Vašingtone, New York, Bostone, Kalifornijoje ir Denver yra gydytojų daugiau negu jų reikalinga. Floridoje, kai kuriose vietose yra susitelkę labai daug gydytojų, nes vienam gydytojui tenka tik 1000 gyventojų. Worcester Mass, miestas (160,000 gyventojų) pasitaroju laiku sumažėjo net 11% gyv. o gydytojų per 4 metus padidėjo nuo 400 iki 700. Vienam gydytojui tenka tik apie 230 gyventojų. Beto Amerikoje yra daug miestelių su 3000 gyventojų ir neturi nei vieno gydytojo ir nėra medicinos pagalbos.

Federalinė valdžia, valstybių valdžia, Amerikos gydytojų draugija ir kitos įtaigos turėtų susirūpinti ir imtis griežtesnių priemonių sureguliuoti Amerikos gydytojų paskirstymą, kad nebūtų vienos vietovės per daug gydytojų, o kitose jų truktų.

arba visiškai medicinos pagalbos nebūtų. Amerikos medicinos mokyklose 1970 metais mokėsi 11,348 studentai, o 1978 metais įstojimas į medicinos mokyklą smarkiai padidėjo, net iki 16,530 studentų. Per 7 metus studentų įstojimas į med. mokyklą padidėjo 4,168 studentais. Dėl tokiu nedideliu skaičiumi, nereikėtų per daug reaguoti ir rūpintis gydytojų pertekliu.

Amerikos ateities gydytojų pertekliui studijuoti yra sudarytas "Baigusių Mediciną Nacionalinis Patarimų Komitetas" (Graduate Medical Education National Advisory Committee). Šitas komitetas, po 3 metų nuodugnaus tyrinėjimo, daro savo išvadas ir pasiūlymus Kongresui ir Federalinei valdžiai. Šito komiteto nuomone yra tokia, kad po 10 metų laukiama Amerikoje didelio med. gydytojų pertekliaus. Kongrese atsirado pasisakymų, kad dabar jau yra reikalingas sumažinti finansinę paramą medicinos mokykloms. Tas tyrimo komitetas savo raporte numato, kad ateityje specialistų gydytojų bus perteklius šiose srityse: bendros chirurgijos, vaikų ligų, moterų ligų, rentgenologų ir vidaus ligų. Bet komitetas numato, kad gali būti specialistų gydytojų trūkumas tik šiose srityse: bendros praktikos, vaikų psichiatrijos, skubios pagalbos ir atomo gydytojų. Hause Commerce Committee siūlo Federalinei valdžiai sumažinti finansinę pagalbą medicininai studijuoti, nes Amerikos gyventojų aprūpinimas gydytojais yra normalus ir balansuotas pagal pareikalavimą.

Dabartiniu metu Amerikoje yra 422,476 gydytojai. Tas anksčiau paminėtas "Patarimų Komitetas" numato, kad 1990 m. Amerikoje bus 525,000 gydytojų, o tuo laiku manoma, kad bus reikalinga tik 466,000 gydytojų.

Kas metai iš svetimų kraštų

TITIANAS, Renesanso tapytojas

"FLORA"

į Ameriką atvyksta nuo 4000 iki 5000 gydytojų. Taigi, Amerikos gydytojų perteklius, kartu su imigrantais gydytojais, po 10 metų Amerikoje gali parikti ligi 110,000. Kita įstaiga — Bureau of Health Profesioj paduoda taip pat savo tyrimo duomenis apie Amerikos gydytojų perteklių. Šitos įstaigos nuomone, Amerikoje po 10 metų bus 89,224 gydytojų perteklius.

Amerikos prezidento Carterio naujas budžetas numato 500 milijonų dol. sumažinti Federalinės sveikatos programai. Kongresas buvo paprašytas sumažinti 100 milijonų dol. medicinos mokslui. Po trijų metų tyrinėjimo, šitas komitetas — Graduate Medical Education National Advisory Committee dėl Amerikos ateities gydytojų pertekliaus rekomenduoja šiuos pasiūlymus: Nereikia steigti Amerikoje naujų medicinos mokyklų, 2. Nepadidinti skaičių studentų 1981 metais priimančių į medicinos mokyklą, 3. Medicinos mokyklose, kur dabar klasės yra perkra-

tos studentais, iki 1984 sumažinti studentų priėmimą 10%, 4. Griežtai apriboti medicinos studentų įstojimą į svetimų valstybių medicinos mokyklą, 5. Neduoti paramos, nei Federalinės nei valstybių tiems studentams kurie mokosi užsienyje medicinos mokyklose.

Tai per staigios ir per griežtos priemonės mažinant gydytojų paruošimą, kurios sudarys didelę skriaudą Amerikos piliečių jaunimui.

Jau dabar eina jaunų vyrų registracija kariuomenės tarnybai. Amerikos jaunuolis, atlikęs Amerikoje karišką tarnybą nors ir norėtų įstoti į medicinos mokyklą, turės gana mažai galimybių, nes duodama per didelė privilegija sveimtaučiams gydytojams, kurių imigracija į Ameriką kas metai siekia apie 5000. Jei nebūtų įsileidžiama tiek daug sveimtaučių gydytojų Amerikon, tai mūsų merkos jaunimui būtų didesnė galimybė įstoti į medicinos mokyklą.

Dr. K. Pautienis

STASYS JUZENAS

ZVALGYBA IŠ ERDVĖS

Religija moko, kad Dievo akis iš dangaus mato viską, kas vyksta žemėje ar kitose planetose. Bet šių dienų žemės planetoje (o gal ir kitose planetose ar kosmose — galaktikose) pažengus technologijai, skraido kosminiai laivai su daugiatiksliais uždaviniais — ne tik tirti atmosferą, meteorologiją ir erdvę, bet ir sekti karinių atžvalgių valstybių apsiginklavimą, pačius naujausius karinius įrengimus, ginklus, jų vietas, ti-

pus ir t.t. Tokią žvalgybą turėti gali tik didelės, turtingos valstybės, nes tai daug kainuoja krašto gyventojams. Tokios dvi priešingų polių valstybės yra JAV ir SSR. Visos kitos mažesnės atitinkamai glaudžiasi prie didžiųjų, gaudamos iš jų kas duodama, karines ir kitas informacijas. Suprantama, kad besuminėtų dviejų gigantų, yra ir mažesnio dydžio valstybių su nuosava žvalgyba.

Tiek Amerikos, tiek Sovietų

erdvės žvalgyba plečiama, tobulinama ir ne viskas prieinama spaudai. Ypatingai Sovietai, kaip pranešama per radiją, televiziją ir spaudą, pagausėjo savo kosminių laivų (Sojuz) paleidimą ir daromais oro stočių (Sallut) susijungimais. Dar vartojami transportiniai laivai (Progress) nugabenti į orbitinį kompleksą įvairių įrengimų, prietaisų, medžiagų, reikalingų darbui ir taip vadinamą kosminį pašlą. Visa tai reikalinga atlikti tam tikrai programai, kariniui uždaviniui.

Tokie žvalgybiniai žemės palydovai, naudodami fotografiją, radarą, stereo-juosteles ir t.t., stebi, pagauna, užrašo branduolinius sprogimus, balistinių raketų žemėje lizdus, jų panaudojimą, ir požeminių aikštelių bei povandeninių laivų vyksmą ir judėjimą. JAV tokius žvalgybinius žemės palydovus valdo Kalifornijoje Sanvilo žvalgybos centras, o SSR turi tokius centrus viduriniame ir šiaurės rytu Sibire. Tokie žvalgybos centrai yra nuolatiniame kontakte su vyr. karo štabais.

Žvalgybiniai palydovai skiriami pagal paskirtį ir du pagrindinius vienetus: stambiųjų objektų žvalgyba (JAV Discover) ir smulkiųjų objektų žvalgyba.

Stambiųjų objektų žvalgybos tipinė orbita yra elipsinė, kurios aukštumas apie 200 km (120 mylių) ir platumas apie 450 km (260 mylių). Stebėjimo kampas 75° 90°. Filmai iš palydovų išmetami laikytuvuose, kuriuos lėktuvai sugauna ore. Bet jeigu nepavyktų juos sugauti, laikytuvus nusiųsių į vandenį, kuriame pelengaciniai radijo siųtuvai ir įtaisai nudažo vandenį, kad matomiau laivai sugautų. Tokie žvalgybiniai žemės palydovai išbūna erdvėje 4-6 savaites. Tokių vadinamųjų filmų duomenys yra ne tik nuotrauka, bet ir stočių įrašai magnetinėse juostose, kuriose matomas, sakysim, žemėje tankų kolonų, jūros uosčiuose lėktuvų, jūros uosčiuose laivų judėjimas ir t.t.

Smulkiųjų objektų žvalgybos palydovai dideliu masteliu fotografuoja atskirus plotus, kurie būtini analizuojant stambiųjų objektų žvalgybos medžiagą — atskleidžia vietovę plačiau. Tokių palydovų aukštumas yra apie 140 km (85 mylios).

Dar yra įvairiatikslių žvalgybos palydovai, kurie tuo pačiu metu atlieka darbą kaip seka: 1) pasako, kad paleista tarpinė balistinė raketa, 2) vykdo fotografinę ir radiotechninę žvalgybą, registruoja karinių dalinių judėjimą ir stebi karinių dalinių objektus, nustato branduolinių sprogimų koordinatas. Tokio palydovo svoris apie 1.000 kg (2.000 svarų), ilgis 8 metrai, skersmuo 3.5 metro.

Būdami sinchroninėse orbitose, šie palydovai gali stebėti ne tik ekvatorių ir aplinkjuostas, bet ir šiaurės bei pietų ašigalių plotus. Tokie palydovai, be minėtų privalumų, turi ir trūkumų, t.y. — žinios pavėluotos, nes nuo traukimo momento iki

apdirbimo praeina keliasdešimt valandų, o per tą laiką situacija gali iš esmės pasikeisti. Be to, gaunama per daug nuotraukų, kurios ne visos domina žvalgybos centrus. Paskutiniu laiku vartojama žvalgybos palydovuose televizijos aparatūra, kur vaizdai žemėn — žvalgybos centrui perduodami staigiai.

Be minėtų palydovų, dar yra specialūs palydovai "Ferret", kurie klausosi pokalbių tarp įvairių štabų, tarp antvandeninių ir povandeninių laivų. Priimama informacija įrašoma į juostą ir perduodama į žemę, kai palydovas praskrieja virš sekimo stoties 500 km aukščiui.

JAV ir Kanada turi su pudingintu laiku ir vietos tikslumu radio-fotografavimo palydovą "Seagint" su orientacija pagal tris ašis, t.y. didelio tikslumo stabilizacijos sistema su energetiniu renginiu, kurį sudaro Saulės elementai ir cheminės baterijos, taip pat trūkumų sukkelianti aparatūra. Toks palydovas sveria 10 tonų, kurio stebėjimo aukštis yra apie 185 km. Toks "Seagint" palydovas praskrieja virš Baklio aviacijos bato Kolorado valstijoje kelis kartus per parą, suteikdamas žinias bazėje įrengtai specialiai priėmimo aparatūrai.

Dar yra visa eilė žvalgybos ir tyrimo palydovų su ne tik karine, bet ir mokslinė atmosferos ir kosmos paskirtimi. Tokiuose palydovuose įrengiami rentgeno ir gama spindulių detektoriai, foninio spinduliavimo duotuvai ir elektronai bei protono spektrometrai. Tokia aparatūra registruoja spindulių ir dalelių sroves (sriautus), atsirandant ne tik sprogstant branduoliniams bomboms, bet ir padidėjus Saulės aktyvumui. Surinkta medžiaga panaudojama ruošiant skrydžius, siekiant užtikrinti astronautų saugumą. NASA centras siunčia į erdvę ir meteorologinius palydovus: atmosferos, vėjų, audrų tyrimui. Taip pat yra erdvės palydovų su paskirtimi agronomijai, t.y. sudaryti geologinius dirvos ir žemės ūkio naudojimui žemėlapius. Juose atžymimos upės, slėniai, potvynių apsemiamos vietos, įlankos, jūrų seklumos, kurios pavojingos laivams ir t.t. Tas gaunama panaudojant televizijos kameras ir įrašant į videojuostą iš poliarinės orbitės aukščio apie 1000 km (virš 600 mylių).

Tikslesniems rezultatams pačioje erdvėje gauti, iškeliamos

orbitinės laboratorijos "Skylab", kuriose atliekami biologijos ir daliniai medicinos tyrinėjimai. Ne viskas skelbiama apie transportinius daugkartinio naudojimo kosminius laivus, kurių skridimo trasa žemės orbita ir vėl žemė. Tokių kosminių laivų tikslas yra priešo kosminių objektų inspektavimas ir sunaikinimas, esant reikalui, kosminių objektų remontavimas nepristatant ar pristatant pagal reikalą į žemę. Neabejojama, kad tokiuose transporto laivuose yra laserio kaitros — deginimo, apšalinimo ir t.t. spinduliai, ir visai kita, kas tik kiekvieną naują dieną išrandama.

Manoma, kad Sovietai tą patį ar net daugiau žvalgybos iš erdvės turi. Tai parodo jų dažnėjantis Kosmos laivų suintimas ir manevravimas erdvėje.

Džiugu, kad Kosmos technologija atveria kelią į miestų statybą erdvėje, bet banga, kad galimas žmonijos susinaikinimas didėja. Neabejojama, kad pasauliniam karui kilus, Sovietai, kaip ne kartą jau yra pareikšę, socializmo iškovojimus visomis priemonėmis gins. Atrodo, kad technologijai lieka skubėti atrasti "kontrginklus", t.y. — ginklu ginklų naikinti, jam nepasiekus taikinio, o humanizmui irgi, skubėti keisti žmoniją — liaudies protus, daleiskim, kaip kad prasidėjo Lenkijoje, kad sovietinis-rusų socializmas nėra nei teisingas, nei laisvas. Keturių bilijonų "Solidarumo žmonija" turi išieiti į streiką reikalaujant žmogaus ir tautų apsisprendimo teisių.

Atsiūsta paminėti

● PIRMIEJI ŽINGSNIAI, K.

Donelaičio lituanistinių mokyklų mokinių laikraštis, šių mokslo metų pirmas numeris, išėjęs prieš pat Kalėdas. Finansuoja Tėvų komitetas, spaudai paruošia mokykl. D. Bindokienė ir mokykl. D. Puodžiūnienė. Telpa daug įvairių rašinių, rašytų nuo antro skyriaus iki VIII klasės mokinių. Viskas iliustruota nuotraukomis ir mokinių piešiniais. Jų yra net pirmo skyriaus mokinių, kurie dar nemo-ka rašyti. Tikra atvanga skaityti šį žurnalo formos 32 puslapių laikraštėlį.

● PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● LITERATūra, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstanti, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlonio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Idomi skaityti ir nedainuojantiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga perduodama tik už \$2.

● LIETUVISKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vietovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprusių žemėlapis. Kaina \$6.

● KĄ LAUMĖS LEME, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmeninį ir vietinį neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

● JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenimo ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinsko knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoschenko kūryba. J. Valaičio vertimas, 200 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2. Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti dolerių persiuntimo išlaidoms.

GERA PROGA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS

UŽ DEŠIMT DOLERIŲ NAUJIENOS SIUNČIAMOS TREČDALĮ METŲ!

Visi lietuviai kviečiami atkreipti į Naujienas savo asmenišką dėmesį, gerai su jomis susipažinti ir jas užsisakyti.

NAUJIEMS SKAITYTOJAMS, NORINTIEMS TINKAMIAU SUSIPAŽINTI SU DIENRAŠČIU, NAUJIENAS SIUNČIAME 4 MĖNESIUS UŽ 10 DOLERIŲ.

Nuoširdžiai kviečiame visas ir visus į platino mąjaus tatką!

Prenumeratos pratėjimo, užsakymų, bei galimų skaitytojų reikalais prašoma pasinaudoti žemiau esančiomis atkarpomis.

NAUJIENOS

1739 S. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

● Iš anksto be raginimo pratėjau savo prenumeratą, taupydamas laiką ir mažindamas susirašinėjimo išlaidas. Priede _____ dol. Pavardė ir vardas _____ Adresas _____

● Užsakau Naujienas kaip dovaną savo _____, kuris yra naujas skaitytojas. Priede _____ dol. Pavardė ir vardas _____ Adresas _____

Sponsoriaus pavardė, vardas ir vietovė _____

● Platinimo vąjaus proga, palaikydamas lietuvišką spaudą ir Naujienų pastangas, prašau jas siuntinėti už priedamus _____ dol. Pavardė ir vardas _____ Adresas _____

● Platinimo vąjaus proga, prašau siuntinėti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai be jokių įsipareigojimų. Pavardė ir vardas _____ Adresas _____

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RUPESTINGAI ĮPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadeniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinininkas

Tel. 476-2206

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių partijas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Order bus paskaitas tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

This remarkable tablet gives aspirin relief, yet protects against stomach upset.

Ecotrin
DIENTRIC COATED ASPIRIN
for arthritis

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	tris mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year; other countries \$48.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$45.00
	pusel metų	\$24.00
	vienam mėnesiui	\$ 5.00
25 cents per copy	Užsienio:	
Nuo sausio pirmos dienos	metams	\$48.00
Dienraščio kainos:	pusel metų	\$26.00
Chicago ir priemiestiuose:	Naujienuos eina kasdien, išskyrus	
metams	sekmadienius. Leidžia Naujienu Ben-	
pusel metų	drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,	
tris mėnesiams	IL 60608. Telef. 421-6100.	
vienam mėnesiui	\$5.00	
Kitose JAV vietose:	Pilnais reikia siųsti pašto Money	
metams	\$40.00 Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Lietuviai neprivalo snausti

Praeitų metų pabaigoje Amerikos lietuviai apgynė dvi svarbias pozicijas: išgelbėjo Amerikos Lietuvių Tarybą nuo mirtino smūgio, ir pastatė Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą ant tvirtų darbo pagrindų.

Piktoms jėgoms buvo duotas smarkus smūgis ir manyta, kad kova laimėta visiems laikams. Bet norime įspėti, kad taip nėra. VLIKą apardžiusios ir ALTą griovusios jėgos nenurimusios. Gavusios smarkų smūgį, jos buvo atsigaivintos, bet neišblaškytos. Būtų liūdniausia, kad kovą laimėjusieji apdairūs lietuviai užmirštų pašalinti pavojų ir vėl bandytų veikti tuo pačiu tempu, kuriuo veikė iki šio meto.

Nuo ALTE pralaimėto smūgio priešas dar ir šian dien neatsigavo, bet VLIKą pralaimėjusiems užtėko vieno mėnesio. VLIKo seimas užkirtė jiems smarkų smūgį, jie patylėjo vieną mėnesį, kol persiorientavo ir pradėjo testuoti patį darbą. Paleido pirmą mėlę, atsikvėpė ir nebūtų projektų straipsnių. Straipsniui paruošti iš Baltimorės ištrauktas pats didžiausias demagogas. Jam negėda skelbti melą, jis, paruošęs ir artimiausiems perskaitęs visą planą, melu pradėjo pirmą paragrafą ir dar juodensiu melu baigė paskutinį.

Platesniems lietuvių sluoksniams nežinoma grupelė paruošė būsimos veiklos planus. Planas paruoštas ne eiliniams Amerikos lietuviams, bet vadinamiesiems „intelektualams“. Planas atspausdintas ne paprastame savaitraštyje arba dienraštyje, bet kultūriniam mėnesiniame žurnale. Žurnale straipsnius rašo geriausios lietuviškos jėgos, paruoštos nepriklausomoje Lietuvoje. Žurnalą leidžia ne aukštasis Lietuvos mokyklas baigę intelektualai, bet Brooklynso pranciškonai. Kalbame apie Aidus.

Paskutinis Aidų numeris skirtas Vytautui Didžiajam ir visam jo valdymo laikotarpiui. Yra keli Vytauto Didžiojo paveikslai, yra ir kitų buvusių Lietuvos valdovų mūsų laikų pieštai ir lipdytai paveikslai. Aukštųjų mokslų nebaigusiam skaitytojui straipsniai be žodyno nesuprantami, bet jie palieka, pavarčius, modernių „intelektualų“ darbą. Nesiimame to darbo ver-

tinti, atsiradus daugiau laiko turintieji tam darbui atlikti. Bet norime atkreipti dėmesį ir mūsų inteligentijos paskutine išmintimi išmargintus puslapius, įsuktą didoką kiekį dvokiančios dervos.

Turime galvoje Vytauto Volerto paruoštą straipsnį iš lietuviškojo gyvenimo. Kad dabar tiktytų Aidus, jis dar pavadintas „Iš minties ir gyvenimo“. Volerto straipsniui paskirta dešimt didelių Aido puslapių, išmargintų autoriaus parinktais statistikos duomenimis, bet kad niekas gudriai paruoštos frontininkų propagandos nesurastų pranciškonų „mokslo“ žurnale, tai Volerto rašinio net į turinį neįrašė. Tarp Vytauto Didžiojo, Algirdo, Kęstučio ir kitų kunigaikščių paveikslų įdėti šalti didžiųjų „mūsų“ veikėjų paveikslai, jų ir vardai suminėti, bet Volerto pats Dr. Andriekus nenorėjo įtraukti į kitų „mokslo vyrų“ atmuštus darbus. Dr. Andriekus, matyt, žinojo, kad jis deda labai jau nešvankią propagandą, mažai tebesiskiriančią nuo Gaidos VLIKo seimo korespondencijos.

Visi Amerikos lietuviai žino, kad Amerikos Lietuvių Bendruomenę įsteigė atvažiavusieji frontininkai bet pirmuoju Bendruomenės pirmininku buvo prel. Jonas Balkūnas. Amerikon Benruomenės steigėjus atsiuntė VLIKas, bet Amerikoje Bendruomenę apipavidalino, pirmuosius grobus suplakė ir atsistojo josios priešakyje prel. Balkūnas. Prel. Balkūnas žinojo kad Amerikoje buvo veikli JAV Bendruomenė, kuri tremtiniam padarė daugiau negu visos Bendruomenės kartu sudėjus, bet jis sutiko steigti dar vieną Amerikos lietuvių organizaciją ir nustatė pagrindines jos veiklos gaires. Kai prel. Balkūnas tas gaires atpasakojo Toronto seime, tai tokios ovacijos prel. Balkūnas niekad nebuvo girdėjęs ir matęs. Jis pasakė teisybę, o seiman suvažiavusieji nieko taip netroško, kaip teisybės ir tų dėsnių, kurių steigiamos Bendruomenės vadai prižadėjo laikytis. Jie žinojo, kad ir Amerikos lietuviai būtų juos išvijo, jie prel. Balkūno išdėstytų veiklos gairių nežino patys. Prel. Balkūnas buvo JAV LB pirmininkas ir JAV LB stipriausias pagrindas.

JAV LB kronikininkas Vytautas Volertas paminėjo Gečą, Kutkų, Gailą, Nainį, kaip kunigaikštį Vytautą paminėjo ir Vytautą Volertą, bet nepaminėjo prel. Balkūno. Volertas sumaišė viską. Bendruomenė darė, rengėsi padaryti ar nepadarė, zet jis užmiršo po Toronto seimo aploidsmentų, prel. Balkūnas paminėti. Nėra ko stebėtis, kad poetas (didėsnis negu daktaras) Leonardas Andriekus nedrįso V. Volertą ir „mokslininkų“ sąrašą įtraukti.

Kaip Volertas, lietuviško gyvenimo kronikininkas, rašo, pamatysime iš šio paragrafo:

„KV siekė mažinti įtampą su ALTu. 1978 m. birželio 18 Rochesterijoje, tolimame nuo ALTO ir KV būstinės mieste, pavyko prie pokalbio stalo susėsti KV atstovams A. Gečiui ir A. Gureckui su ALTu atstovais dr. L. Kraučeliūnu ir dr. J. Valaičiu. Sutartos abiejų centrinių organizacijų gairės, kurias ALTO valdyba ir LB KV turėjo patvirtinti.“ (Aidai, 1980 m. No. 5, 350 psl.).

Nei ALTO valdyba susitarė su Gečiu ar Gurecku bendrą darbą dirbti, nei jos nustatė abiejų organizacijų veiklos gaires. Jokio susitarimo nebuvo. Buvo Gečio pakištas lapelis, kurio nei vienas ALTO atstovas nepasirašė. Visa tai buvo gryniasios Gečio išmislis, Volerto įrašytas kaip tikras dalykas. Toks tikras, kaip Gailos aprašytas.

Volertas žino, kad jokio susitarimo nebuvo. Vole-

J. ŠILEIKA — Rašytoja Žemaitė

J. KAIRYS

Tik liberalų dėka valdė dešinieji ir valdo kairieji

Taip yra su valdžios sudarymu Vak. Vokietijoje nuo pat respublikos pradžios 1949 metais. Nors per rinkimus į federalinį parlamentą savo kandidatų ir išstato po keliolika dėsnių ir mažesnių partijų bei kitų politinių junginių, bet iki dabar atstovai jį įtepravedavo tik dvi išvies ejušios krikščionių sąjungos (CDU ir CSU), socialdemokratai (SPD) ir liberalai (LDP). Visi kiti nesurinkdavo nustatytų penkių nuosimčių balsų. Gi absoliučią daugumą tegavo krikščionys ir tai tik vieną kartą. — 1957 m. Šiaip per pirmesnius ir vėlesnius rinkimus ir jie nesudarydavo jos. Socialdemokratai ne vien kad visą laiką nesurinkdavo absoliučios daugumos balsų, bet savo atstovais parlamente niekad neperviršindavo krikščionių. Pastarieji visada sudarydavo bei sudaro jame didžiausią grupę.

Bet liberalai balsų gavime visą laiką sukeliojosi apie dešimt nuosimčių. Tai mažiausias dalyvis parlamente. Bet valdžios sudarymui, išskyrus minėtą atvejį krikščionių, jie buvo ir tebėra kitoms dalyvams parlamente — krikščionims ir socialdemokratams — labai reikalingi talkininkai. Todėl keletą kartų krikščionys buvo sudarę koaliciją su jais, kartą su socialdemokratais, o nuo 1969 m. pastarieji, socialdemokratai eina išvien su liberalais.

Ir taip apie dešimt nuosimčių rinkimų nulemdavo ir nulemia, kas turi valdyti Vak. Vokietiją — dešinieji ar kairieji.

Nors Vak. Vokietija ir yra demokratiškas kraštas, bet rinkimų laimėjimą į parlamentą pirmiausia nulemia populiarumas kandidato į kanclerio postą (šiuo metu ministrų pirmininko) ir, žinoma, pažadai, duodami rinkiminių akcijos metu, bet ne partijų programos.

Per rinkimus, įvykusius praėjusių metų spalio 3 d., abi krikščionių sąjungos savo kandidatą buvo pastatiusios Strauss'ą, dabartinį Bavarijos ministrą pirmininką, o socialdemokratai su-

liberalais — buvusį bei dabartinį kanclerį Schmidt'ą.

Praeiti rinkimai buvo be jokios politinės kultūros. Prieš tai visų buvusių rinkimų metu joks kandidatas į kanclerio postą nebuvė tiek daug juodinamas, kiek pernai buvo juodinamas abiejų krikščionių sąjungų kandidatas Strauss'as. Be kitų dalykų, ant plakatu įrašų jis buvo vadinamas reakcionierium, fašistu, karo grėsme ir kt., o karikatūromis vaizduotas baisenybe, įsiutusi bulium, vampyro dantimis milžinu, iš kurio burnos tekėjo kraujas, ir t.t. ir t.t.

Į jo, Strauss'o, rinkimines kalbas visada susirinkdavo masės klausytojų, bet atvykdavo daug ir trukdytojų. Strauss'ui kalbant jie visai reikaudavo, švilpaukavo ir kitaip trukdėmądavo, kad tik trukdžius jam kalbėti, o susirinkusiems — klausyti. Tokiais trukdytojais buvo pirmiausia komunistai ir jiems artimieji. Žinoma, visai nukalbėdavo apie jį bei prieš jį ir valdančiosios partijos su savo prieaugliu — jaunimu. Daug kur net evangelikų pastoriai atkalbinėdavo rinkikus, kad nebalsuotų už jį. Bendrai atrodė, kad visas pragaras buvo prieš jį sukeltas. Žinoma, nepagalėta juodinti ir krikščioniškos sąjungoms.

Buvo nukalbama, kad šaknys šitos agitacijos radosi Maskvoje. Mat, Strauss'as ir jį dandidatų į kanclerio postą pastatiusios sąjungos vadino ir tebevadina tikraisiais vadais Kremliaus valdovais bei jų užmačiais. Todėl nieko naujo, jei jie trukdytų krikščionims atsisoti priešakyje stipriausio krašto Europoje.

Agitacijos reikaluose prieš savo konkurentus nesnaudė ir Strauss'as su jį į kanclerio postą kandidatą pastatiusiomis sąjungomis. Visi jie prikišdavo koalicijai, kad pastaroji vedanti kraštą į ūkinį nusmukimą, nepajėgianti Vokietiją užtikrinti laisvę, taiką, per daug kryptanti į Maskvą ir pan. Tai darydami jie pasisakydavo už stiprinimą ryšių su JAV, NATO ir t.t.

(Bus daugiau)

— Lenkų apygardos teismas atmetė Lenkijos ūkininkų prašymą leisti sudaryti uniją be komunistų, o Aukščiausiasis teismas klausimą studijuoja.

— Izraelio viešosios nuomonės tyrimai parodė, kad ateinančiuose parlamento rinkimuose valdančioji partija pralaimės. Pagal tuos tyrimus, opozicinė darbičių partija turėtų parlamente laimėti aiškią daugumą — 120 vietų.

KAZYS BORUTA

SVEČIUOSE PAS ČIURLIONIUS

(Tęsinys)

Akmenys ir tie pasikeitę. O mes ieškome gyvenusių žmonių neišnykstančių atminimų. Tarsi dar ir dabar mes galėtume čia sutikti M. K. Čiurlionį, kur nors nuošalyje klausantį upelio žaidimo ar sprendžiantį amžinybės harmonijos mįslę. Bet veltui mes čia jo ieškotume. Tik jo nemirštamas ir nematomas šešėlis amžinai susirišęs su Ratnyčios srovės žaidimu ir jos žavingu slėniu.

Koks gražus upokšnis ir kokie brangūs atminimai!

Nugriuvusių medžių per Ratnyčią pereiname į kitą pusę. Stačiu skardžiu užlipame į krantą. Čia jau Druskininkų Paganka.

Keistas vietovardis. Kodėl Paganka? Kada ji atsirado? Ir kodėl? Ar ne lenkuojančių ponų naujadaras? Taip ar kitaip, matyt, — čia kitos šalies gyventa, kažkokių pagonių. O kas tie pagonys — nesunku įspėti, juk tai mes, lietuviai, buvome, esame ir būsimie pagonys.

Ta mes gyvenome ir gyvenime vienu nesiskiriamu gyvenimu su visa Visata, tai mums nebuvo ir nebus kitų dievų, kaip amžinasis visatškumas ir jo reikšiniai. Tai mums upeliai čiurlioniai ir medžiai šlama nepaliaujama amžinybės kalba, kuri randa gyvą atbalsį mūsų sielose.

Tegu ir būsimie pagonys, nes mes širdyse nesiojame gyvą Visatos jausmą ir pasaulėvaizdį daug gražesni, negu visi buvusieji ir būsimieji dievačiai ir jų dangiškos monarchijos. Mes esame patys dievai, amžinosios dievybės dalelės, tai kam mums reikia svetimų dievų? Jie tik įneša nesantarvę ir pragaistį į mūsų širdis ir gyvenimą.

Išiname į Paganką. Neaprepiama lygumo. Tarsi į kitą kraštą patekome. Lyg į Sūduvą, bet čia tik Vilniaus kraštas, visai nepanašus į Vilniją. Nei tų branguojančių kalnelių, nei to ritmingo gamtovaizdžio.

Plentas pasuka panemune.

Apačioje, prie stačios pakriūtės, Nemune garsusis sūkuryš — Vilko verpetas. Vargas čia patekus ir geram plaukikui. Visu Nemuno srovės smarkumu sukasi verpetas ir viską gramzdina į savo gelmes. Nes su valtimi sunku iš jo išplaukti. Kartą pateko į jį Čiurlionių tėvas, gaudydamas lydeką, vargais negalais išsikaptė iš to sūkurio.

Toliau paplentėje ant Nemuno kranto buvo grafų Opermanų (ar ne XIX a. pradžios kolonizatorių?) vilos, bet dabar jų nėra nei ženklo. Ten buvodafo svečiuose ir Čiurlioniai, nes Čiurlionių mamytė — Radmanaitė — jaunystėje tarnavo pas sulenkėjusius vokiškus grafus ir buvo su jais susigyvenusi. Kartais sunkiu metu atsiradavo pas juos ir paramos. Dabar nežinia, kur jie din-

ge. Vargu ar jie buvo čia ir lenkų laikais, sodyba, atrodo, seniai sumaikinta ir veja apaugusi. Priešais pušyne riogso išplėstais langais kažkokia sanatorija — kareivinės.

Toliau kelias eina į lietuvišką Neravą kaimą ir Ratnyčios bažnytkaimį su senu užrašu bažnyčios lubose: „Namy Diewo — wartay Dangaus“. Bet dabar nėra nei tos medinės bažnyčios, nei to užrašo. Mes vis tiek norėjome nueiti ten, kur vaikščiojo Čiurlioniai ir ieškojo lietuviškos aplinkumos. Bet vėl mus užklumpa lietus, ir mes tą kelionę atidedame kitam kartui.

Grijtame atgal į Druskininkus. Jau pavakare, bet vis dar nepragiedrėja.

Kurgi M. K. Čiurlionio pianinas, kuris kažkokiais stebuklais išliko per visus tuos laikus Druskininkuose?

Einame ieškoti to seno Čiurlionių draugo ir M. K. Čiurlionio kūrybos dalyvio. Tai ant jo pirmą kartą praskambėjo M. K. Čiurlionio muzikos kūrinių dauguma. Kur jis dabar yra visų apleistas ir užmirštas?

Einame Druskininkų kaimo gatvėle. Prie senos susmegusios sodybos sustojame ir pasukame į kiemą. Bičiulė mane įspėja, kad per daug nesidomėčiau pianinu, nes dabartiniai jo globėjai, gal būt, jį savinasi. Aš karčiai nusišypsau ir prižaduo tylėti.

Priemeneje sutinkame mažą, suvytusią mo-

terėlę. Nei ji mūsų nepažįsta, nei mes jos. Bičiulė pasisako pavardę, tada moterėlė nušvinta, iš pradžių lenkiškai, paskui — lietuviškai kviečia mus į trobą. Ten atrandame gana stiprų senuką — Sledzevskį, seną Druskininkų gyventoją, kuris su mumis taip pat lietuviškai prakalba.

Štai ir atradome senuosius Druskininkus!

Mes tuojau pastebime prie sienos stovintį seną pianiną, ir mūsų visas dėmesys nukrypsta į jį.

— Tai jis! — spėjame.

Pianinas sunykęs, apdulkęs, subraižytas ir aplupinėtas. Matyt, kad jam daug teko išgyventi po svetimus žmones.

Su seneliais prisimename senus laikus. Jie laikas nuo laiko gyvendavo apleistoje Čiurlionių sodyboje ir iš ten atsigabeno M. K. Čiurlinio pianiną, kuris ligi šiol pas juos išliko.

Bičiulė nedrąsiai prieina prie pianino, atidengia ir užgauna aplupinėtus klavišius. Pianinas sudeguoja iš skausmo. Bičiulė bando priminti apleistam vargšui jo garbingą praeitį ir pamazų renka M. K. Čiurlionio taikos tonus. Bet pianinas tiktai dejuoja ir negali prisiminti savo balso. Visiškai išderintas ir suklūgęs. Argi jis gali prisiminti savo skambį jaunystėje?

(Bus daugiau)

